

13. Küçük Konuşma (Small Talk) Üzerine Kuramsal Bir Bakış¹

Ahmet Tuna TETİK²

Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL³

APA: Tetik, A. T. & Topçuoğlu Ünal, F. (2025). Küçük Konuşma (Small Talk) Üzerine Kuramsal Bir Bakış. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (47), 202-220. **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.16747410>

Öz

Bu çalışma, uluslararası akademik literatürde geniş çapta ele alınan ancak ülkemizde akademik bağlamda yeterince incelenmemiş olan “small talk” kavramını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Small talk, bireyler arasında genellikle yüzeysel, kısa ve resmi olmayan bir şekilde gerçekleşen sosyal bağları güçlendirme ve iletişim başlatma amacı taşıyan konuşma biçimidir. Bu konuşmalar, bilgi alışverişinden çok, insanları bir arada tutan sosyal bir köprü işlevi görür ve gündelik hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Bu bağlamda araştırmada, small talk kavramına ilişkin temel nitel bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında, uluslararası literatürde konuya dair yayımlanmış akademik kaynaklar örneklem olarak seçilmiş, verilerin toplanmasında doküman incelemesi, analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi sürecinde öncelikle konuşma becerilerine yönelik kaynaklar taranmış, ardından small talk kavramını içeren çalışmalar belirlenmiştir. Elde edilen veriler bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilerek small talk, bireyler arasında sosyal bağları güçlendiren nezaket göstergesi niteliğinde olan ve resmi olmayan etkileşimleri sürdüren bir iletişim biçimi olarak tanımlanmıştır. Ayrıca bu kavrama “küçük konuşma” çevirisi ve terimi önerilmiştir. Araştırmanın bulguları, küçük konuşma kavramının konuşma becerisinin önemli bir bileşeni olduğunu ve bireyler arası iletişimde bir “buz kırıcı” işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca bu tür konuşmaların profesyonel bir biçimde uygulandığında iletişim becerilerini geliştirdiği ve sosyalleşmeyi kolaylaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın sonunda küçük konuşmaların hangi tür konularla yapılabileceğine dair öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Small talk, küçük konuşma, iletişim, sosyal ilişki, konuşma becerisi

- ¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin / Oran: %3
Etik Şikayeti: editor@rumelide.com
Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 13.06.2025-**Kabul Tarihi:** 05.08.2025-**Yayın Tarihi:** 06.08.2025; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.16747410>
Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
² YL Öğrencisi., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Master's Student, Kütahya Dumlupınar University Graduate School of Education (Kütahya, Türkiye) **eposta:** ahmet.tetik.3@ogr.dpu.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0009-0004-4702-7056> **ROR ID:** <https://ror.org/03jtrja12> **ISNI:** 0000 0004 0595 6407 **Crossref Funder ID** 501100008348
³ Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ve Sosyal Bilimler Bölümü / Professor, Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Education, Department of Turkish Language Education and Social Sciences (Kütahya, Türkiye) **eposta:** fulya.topcuoglu.unal@dpu.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-3981-9841> **ROR ID:** <https://ror.org/03jtrja12> **ISNI:** 0000 0004 0595 6407 **Crossref Funder ID** 501100008348

A Theoretical Perspective on Small Talk⁴

Abstract

This study aims to analyze the concept of small talk, which has been widely discussed in international academic literature but has not been sufficiently examined within the academic context in Turkey. Small talk refers to a form of conversation that typically occurs in a superficial, brief, and informal manner, aiming to strengthen social bonds and initiate communication between individuals. Rather than serving as a means of exchanging information, such conversations function as a social bridge that keeps people connected and are an integral part of daily life. In this context, a basic qualitative investigation of the small talk concept has been conducted. As part of the study, academic sources published in international literature were selected as the sample. Document analysis was used for data collection, and content analysis was employed for data interpretation. During the content analysis process, sources related to speaking skills were first reviewed, followed by the identification of studies that addressed the concept of small talk. The collected data were evaluated through a holistic approach, and small talk was defined as a form of communication that strengthens social ties, serves as a sign of politeness, and sustains informal interactions between individuals. In addition, the term “küçük konuşma” is proposed as a Turkish translation and conceptual equivalent for small talk. The findings of the study reveal that the concept of small talk (küçük konuşma) is a significant component of speaking skills and acts as an “icebreaker” in interpersonal communication. Moreover, when practiced professionally, this type of conversation contributes to the development of communication skills and facilitates socialization. At the end of the study, suggestions are provided regarding the types of topics suitable for effective small talk.

Keywords: Small talk, small conversation, communication, social relationship, speaking skill

⁴ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Turnitin / Rate: %3

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 13.06.2025-**Acceptance Date:** 05.08.2025-**Publication Date:** 06.08.2025; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.16747410>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Konuşma, toplum hayatının hemen her alanında insanlar arasında iletişimi sağlayan temel bir köprüdür. Konuşmanın insanlar arasındaki etkileşimi sağlayan en önemli araçlardan biri olduğu birçok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir (Yalçın, 2012, s.97; Kurudayıoğlu, 2003, s. 290; Taşkaya, 2018, s. 45; Sallabaş, 2011, s.3). Yapılan araştırmalarda günümüzün %50 ile %80'lik bölümünün iletişim kurarak geçtiği; iletişim kurma zamanımızın ortalama %45'ini dinleyerek %30'unu konuşarak %16'sını yazarak %9'unu ise okuyarak geçirdiğimiz (Talbor, 2023) belirtilmektedir.

Konuşma becerisi, insanın sosyal bir varlık olduğu düşünüldüğünde son derece önemli bir beceridir. Doğal olarak bu kadar önemli bir beceri üzerine alanda sayısız çalışmalar yapılmış ve farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Günlük yaşamda konuşma becerisinin önemli bir boyutunu da Batıda "small talk", ülkemizde ise hazırlıksız konuşma, ayaküstü konuşma ve havadan sudan konuşma olarak bilinen yüzeysel ancak sosyal ilişki bağlarını güçlendiren konuşmalar oluşturmaktadır. Ancak kavramın mevcut ifadelerle kullanılmasının, kavramın sosyal hayattaki rolünü tam olarak karşılayabileceği düşünülmektedir. Ülkemizde yaygın olarak başka ifadelerle kullanılan ancak detayları bilinmeyen ve üzerine çalışılmış herhangi bir bilimsel araştırmaya rastlanmayan small talk'u anlamak adına, konunun temeline inmek gerekmektedir.

Yurt dışı literatüründe bu konuyla ilgili ilk teorik açıklamanın antropolog Malinowski'nin (1923) "İlkel Dillerde Anlam Sorunu" (The Problem of Meaning in Primitive Languages) adlı makalesine dayandığı bilinmektedir. Malinowski, insanların bazı durumlar karşısında yaptığı konuşmaların çoğu zaman fikir veya bilgi iletmek gibi bir amaç gütmeyişini, bunun yerine sosyal bağlar kurmaya yönelik bir işlevi olduğunu söylemekte; buna da "Phatic Communion" adını vermektedir (Malinowski, 1923).

İnsanlar aynı ortamda sessiz bir şekilde bulunmaktan rahatsızlık duyabilmektedir. Başkalarının yanında sessiz bir şekilde kalmak insanı güvende değil; aksine kaygı ve huzursuzluk psikolojisi içinde bırakmaktadır. Bu yüzden insanlar ortamdaki sessizliği bozmak ve gerginliği azaltmak için "Bugün hava ne güzel değil mi?", "Gününüz nasıl geçti?", "Nereden geliyorsunuz?" gibi çeşitli durumlara uygun olacak şekilde kısa soru-cevaplarla diyaloglar kurmaktadır. Malinowski (1923) bu tür konuşmaları çoğu zaman sadece sessizliği doldurmaya yarayan bir yol olarak değerlendirmiştir. Small talk bu makaleyi takip eden uzun yıllar boyunca toplum nezdinde tam olarak değeri bilinmeyen yüzeysel bir konuşma biçimi olarak kabul görmüştür. Bu olumsuzluğun en büyük sebebi olarak konuyla ilgili yeteri kadar bilimsel çalışma olmaması gösterilebilir.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren gelişen ve değişen dünya ile small talk farklı bir yere evrilmiştir. Bu kavram sadece sessizliği bozmak adına yapılan bir faaliyet olmaktan çıkmış; iş dünyası, arkadaşlık ilişkileri, tanışma ortamları vb. pek çok yerde nitelikli olarak kullanıldığında olumlu katkılar sağlayan bir faaliyet haline gelmiştir. Özellikle iş görüşmelerinde ya da profesyonel toplantılarda small talk, yalnızca sosyal bir gereklilik değil, aynı zamanda güven inşa etmek için kullanılan bir strateji olarak kabul görmektedir (Coupland, 2000). Small talk'un sosyal yaşamdaki (ev, iş, market, sokak vb.) değeri yükseldikçe bu konu üzerine yapılan çalışmalar hız kazanmış ve ilgi çekici bir hâl almaya başlamıştır.

Yurt dışında "small talk" üzerine yapılan çalışmalar, bu tür konuşmaların bireyler arasındaki sosyal bağları güçlendirdiğini ve iletişimi başlatmada önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu tür konuşmalar, bilgi alışverişinden ziyade sosyal ilişkileri pekiştirme işlevi görür. İş yerlerinde de small talk, iletişimi kolaylaştıran ve çalışma ortamını daha uyumlu hâle getiren bir rol oynar. Araştırmalar, bu

tür konuşmaların toplantıların başlangıç ve bitişlerinde veya konu geçişlerinde önemli olduğunu göstermektedir. Örneğin, Holmes (2000), yaptığı çalışmada "small talk"un iş yerindeki rolünü incelemiş ve bu tür konuşmaların meslektaşlar arasındaki ilişkileri güçlendirdiğini, çalışma ortamında daha samimi bir atmosfer oluşturduğunu belirtmiştir.

Small talk'un bireylerin genel mutluluğu üzerindeki etkisi de incelenmiştir. Arizona Üniversitesi'nde yapılan bir çalışma (Melh, 2018), daha derinlemesine sohbetlerin bireylerin mutluluğunu artırdığını; ancak yüzeysel small talk'un da sanıldığı kadar olumsuz bir etkisinin olmadığını ortaya koymuştur.

Ayrıca, Jaworski (2000), sessizlik ve "small talk" arasındaki ilişkiyi inceleyerek bu tür konuşmaların sessizliği doldurma ve sosyal rahatlık sağlama işlevlerini ortaya koymuştur. Small talk'un gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası olduğu ve sosyal ilişkilerin güçlenmesinde önemli bir rol üstlendiği düşünülmektedir. Yurt dışında üzerinde pek çok akademik çalışmanın yapıldığı "small talk" kavramına ilişkin, ülkemizde henüz herhangi bir bilimsel araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu konuda daha fazla araştırma yapılması ve özellikle Türkiye'deki akademik literatüre katkı sağlanması faydalı olacaktır. Bu yüzden, bu çalışmada "small talk" kavramına ilişkin çeşitli bilgiler sunulmuş ve diğer kavramlardan farkı dikkate alınarak "küçük konuşma" önerisinde bulunulmuştur. Ayrıca bundan sonraki başlıklarda "küçük konuşma" kavramına yer verilerek devam edilmiştir.

Problem Durumu

Gündelik iletişimde önemli bir yer tutan küçük konuşma, bireyler arası sosyal ilişkilerin kurulmasında, sürdürülmesinde ve güçlendirilmesinde önemli rol oynayan bir iletişim biçimidir. Uluslararası literatürde üzerine çok sayıda çalışma yapılmış olmasına karşın, Türkiye'de hem toplumsal hem de akademik düzlemde yeterince tanınmadığı, işlevi ve kapsamı hakkında net bir farkındalığın oluşmadığı görülmektedir. Bu durum, küçük konuşma kavramının Türkçe karşılığının hâlâ yerleşmemiş olması ve çoğunlukla "havadan sudan konuşma", "ayaküstü sohbet" ya da "hazırlıksız konuşma" gibi sınırlı anlamlarla ifade edilmesiyle de desteklenmektedir.

Bu bağlamda çalışmanın problemi, küçük konuşmanın kuramsal, işlevsel ve bağlamsal boyutlarıyla ele alınarak Türkçe akademik literatüre kazandırılması ve öneriler sunulması gerekliliğidir. Konuyla ilgili belirlenen alt problemler şunlardır:

- 1-Küçük konuşma kavramı literatürde nasıl tanımlanmakta ve hangi işlevlerle ilişkilendirilmektedir?
- 2- Küçük konuşma kavramının kavramsal temelleri şekillenirken tarihsel gelişimi nasıl bir seyir izlemiştir?
- 3- Küçük konuşmanın bireysel ve sosyal alanlardaki önemi nedir?
- 4- Küçük konuşmanın bireyler arası iletişimdeki sosyal, psikolojik ve kültürel işlevleri nelerdir?
- 5- Küçük konuşma ile ilişkili olarak önerilen ve önerilmeyen konu başlıkları nelerdir? Bu konular hangi bağlamlarda tercih edilmelidir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi kapsamında gerçekleştirilmiş bir derleme makalesidir. Derleme makaleleri, belirli bir konunun mevcut literatürünü derinlemesine analiz ederek alandaki teorik gelişmeleri ve uygulama örneklerini özetlemeyi amaçlar (Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu bağlamda

çalışmanın amacı, küçük konuşma kavramının akademik literatürdeki yerini incelemek; konuyla ilgili uluslararası kaynaklarda ortaya konan teorileri, tanımları, açıklamaları analiz ederek Türkçeye kazandırmak ve küçük konuşma için konuşma konusu önerileri sunmaktır.

Yöntem açısından bu çalışma literatür taraması ile "küçük konuşma" ile ilgili daha önce yapılmış araştırmaları, kuramsal yaklaşımları, tanımlamaları ve sosyal etkileşimdeki rolünü inceleyecek şekilde tasarlanmıştır. Araştırmada, özellikle bu alanda çalışma yapmış önemli yazarların katkılarını incelemek ve küçük konuşmanın hem profesyonel hem de sosyal ilişkilerdeki etkilerini değerlendirmek için derinlemesine analiz yapılmıştır.

Bu nitel araştırma deseni, nitel veri toplama ve analiz tekniklerinin uygulanmasıyla, küçük konuşmanın bireyler arası etkileşimlerdeki çok yönlü rolünü ve kültürel bağlamdaki etkilerini daha iyi anlamayı sağlayacaktır. Ayrıca, bu çalışma konuyla ilgili uluslararası literatürü Türkçe kaynaklara kazandırarak akademik katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Araştırma Kaynakları

Araştırmanın verileri, uluslararası akademik literatürde yer alan makaleler ve kitaplardan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi amaçlı örneklem yöntemlerinden yoğunluk örneklemidir. Bu örneklem araştırılan olay ve olguları aşırıya kaçmadan ancak yoğun bir şekilde betimleyen bilgi yüklü durumları içermektedir (Silverman, 2013). Nitel bir araştırmada kullanılan yoğunluk örneklemi, aşırı veya sıra dışı durumlardan ziyade, araştırılan olgunun en iyi veya en zengin bilgi içeren örneklerini kapsamalıdır (Morgan & Morgan, 2008). Bu çerçevede özellikle konu üzerine çalışma yapan kişilerin kaynaklarından yararlanılmıştır. Örneklem belirlenirken aşağıdaki kriterler dikkate alınmıştır:

- Çalışmanın araştırma kaynaklarında kavramın çıkış tarihi olan 1923 yılından günümüze değin yayımlanmış akademik kaynaklar tercih edilmiştir.
- İngilizce ve Almanca yazılmış, hakemli dergilerde yayımlanmış kaynaklar seçilmiştir.
- Güncel bilgilerden yararlanmak adına güvenilir internet sitesi kaynakları belirlenmiştir.
- Google Scholar, Scopus, JSTOR, Dergipark, ResearchGate gibi akademik veri tabalarında taramalar yapılmıştır.
- Tarama sırasında "small talk", "small talks", "phatic communication", "konuşma becerisi" "iletişim", "sosyal ilişkiler" gibi anahtar kelimeler kullanılmıştır.
- Toplamda 207 sonuç elde edilmiş; konu dışı yayınlar ve erişilemeyen metinler elenmiştir. Başlık/özet taramasından sonra 71 tam metin incelenmiştir.

Tablo 1. İncelenen tam metinlerin tür ve tarih bazlı dağılımı

Kaynak Türü	2000 öncesi	2000 sonrası	Toplam
Hakemli Dergi Makalesi	12	24	36
Akademik Kitap	15	7	22
Yüksek Lisans/Doktora Tezi	1	2	3
Blog Yazısı	0	5	5
Haber Yazısı	0	5	5
Toplam	28	42	71

- 71 tam metin incelendikten sonra çalışma için uygun olacağı düşünülen 30 çalışma veri setine dâhil edilmiştir.
- Small talk, small talks, phatic communication kavramlarının gündelik hayattaki

karşılıklarını ve toplumsal algısını anlamak amacıyla, blog yazıları ve haber yazıları da veri setine dâhil edilmiştir.

Tablo 2. Veri setine dâhil edilen kaynakların tür ve tarih bazı dağılımı

Kaynak Türü	2000 öncesi	2000 sonrası	Toplam
Hakemli Dergi Makalesi	1	9	10
Akademik Kitap	4	11	15
Yüksek Lisans Tezi/Doktora Tezi	0	1	1
Blog Yazısı	0	2	2
Haber Yazısı	0	2	2
Toplam	5	25	30

- İncelenen konunun öncülerinden olan Malinowski (1923), Goffman (1956), Coupland (2000), Holmes (2000), Laver (1975), Jaworski (2000) ve Fine (2015) gibi araştırmacıların çalışmaları özellikle dikkate alınmıştır. Çünkü:

Malinowski (1923) Phatic communion kavramı ile küçük konuşmanın ilk teorik açıklamalarını yapmış, sosyal bağlar kurma işlevini ön plana çıkarmıştır. Bu, küçük konuşmanın sosyal bağlamdaki rolünü anlamada temel bir noktadır.

Goffman (1956), "Facework" teorisiyle tanınır ve sosyal etkileşimdeki yüzeysel konuşmaların toplumsal yüzeydeki maskeleri ve rolleri nasıl oluşturduğuna dair önemli açıklamalar getirmiştir. Küçük konuşmayı toplumsal yüzleşmelerin bir parçası olarak incelemiştir.

Laver (1975), "Phatic communion" kavramını daha ayrıntılı incelemiş ve küçük konuşmanın sosyal etkileşimdeki işlevsel rolünü tartışmıştır. Bu, etkileşimdeki dilsel işlevlerin önemini vurgulamaktadır.

Coupland (2000), küçük konuşma üzerine kapsamlı bir çalışma yaparak iş dünyasında, özellikle profesyonel ortamda nasıl önemli bir sosyal araç haline geldiğini vurgulamıştır. Ayrıca, küçük konuşmanın bireyler arası ilişkilerde nasıl bağ kurduğunu ve güven oluşturduğunu açıklamıştır.

Holmes (2000), küçük konuşmanın iş yerindeki ve sosyal etkileşimlerdeki rolünü incelemiş insanlar arasındaki ilişkileri nasıl şekillendirdiğini açıklamıştır. Bu, özellikle profesyonel etkileşimlerde küçük konuşmanın önemini anlamada önemli bir kaynaktır.

Jaworski (2000), küçük konuşma ile ilgili olarak sessizlik ve iletişim arasındaki ilişkileri incelemiş; sosyal rahatlık sağlama ve ortamın gerginliğini azaltma işlevlerini ele almıştır.

Lermer (2003), Small Talk: Nie mehr sprachlos adlı eserinde küçük konuşmayı kişisel ve profesyonel ilişkilerde başarılı iletişimin temel taşlarından biri olarak ele alır. Lermer'e göre küçük konuşma, yalnızca boş veya yüzeysel bir sohbet değil, bireyler arasında köprüler kuran ve sosyal bağların gelişmesini sağlayan bir araçtır. Özellikle iş dünyasında ve günlük yaşamda, ilk izlenimlerin oluşmasında ve ilişkilerin derinleşmesinde kritik bir rol oynar.

Fine (2015), küçük konuşmanın yalnızca gündelik etkileşimlerin değil, profesyonel hayatın da temel bir parçası olduğunu savunarak bu tür konuşmaların insan ilişkilerini güçlendirme, güven oluşturma ve ortamda rahatlık sağlama gibi önemli işlevlere sahip olduğunu belirtmiştir. Küçük konuşmanın sosyal bağlar kurma, insanları rahatlatma ve sosyal ilişkileri derinleştirme sürecinde kritik bir rol oynayan bir araç olarak ele almıştır.

Bu sebeple küçük konuşma ile ilgili sosyal bağlar ve iletişim işlevi ele alınırken Malinowski, Goffman ve Coupland'dan yararlanılacaktır. Küçük konuşmanın dilsel işlevleri, günlük etkileşimlerdeki rolü ve sosyal rahatlık sağlama işlevi gibi daha çok dilbilimsel ve etkileşimsel boyutlar üzerinde durulduğunda ise Fine, Holmes, Laver ve Jaworski'den faydalanılacaktır.

Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır.. Doküman analizi, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır. Yani yazılı kaynakların sistematik bir şekilde incelenmesi ve araştırma amacına yönelik olarak bu kaynaklardan veri elde edilmesi sürecidir (Karasar, 2005). Bir başka ifadeyle doküman analizi, basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemdir (Bowen, 2009). Doküman analizi, metinlerin içeriklerini anlamak ve araştırma konusuna ilişkin literatürdeki temel tartışmaları analiz etmek için oldukça verimli bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırma sürecinde doküman analizi şu aşamalarda gerçekleştirilmiştir:

- İlk aşamada küçük konuşma ile ilgili temel akademik kaynaklar belirlenmiştir. Bu kaynaklar, küçük konuşma kavramını ve ilişkili teorik çerçeveleri kapsamaktadır.
- Belirlenen kaynaklar, küçük konuşma kavramının tanımı, işlevi, temelleri, tarihsel gelişimi, küçük konuşmanın önemi, sosyal ve etkileşimsel işlevleri, küçük konuşmanın hangi konularla yapılabileceği gibi farklı temalara bölünerek kategorize edilmiştir.
- Yabancı kaynaklardan elde edilen veriler Türkçeye çevrilerek kavramlar arasındaki ilişkiler karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Araştırma süresince, içerik analizi kullanılarak belirli temalar ve kategoriler oluşturulmuş, veriler ise yorumlanarak sınıflandırılmıştır. Bu analiz süreci, küçük konuşmanın farklı bağlamlarda nasıl işlediğine dair daha net bir anlayışa ulaşmayı hedeflemiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde, küçük konuşma kavramına ilişkin yapılan içerik analizinden elde edilen veriler doğrultusunda ortaya çıkan temalar ve bu temalara ilişkin bulgular ayrıntılı biçimde sunulmaktadır.

3.1. Küçük Konuşmanın Tanımı ve İşlevi

İnsanların birbirleriyle etkili bir iletişim kurma çabası, tarih boyunca toplumların sosyal yapılarını ve kültürlerini şekillendirmiştir. Bu iletişim süreçlerinde, derin anlamlar taşımayan ancak sosyal bağların kurulmasında önemli bir rol oynayan “küçük konuşma” kavramı önemli bir yer tutar. Küçük konuşma, genellikle gelişigüzel konuları içerir ve resmi olmayan bir bağlamda gerçekleşir. Bu basit görünen iletişim tarzının tarihsel gelişimi insanların sosyalleşme süreçleri ile yakından ilişkilidir.

Cambridge Sözlüğü, small talk'u “genellikle birbirini iyi tanımayan kişiler arasında önemli olmayan şeyler hakkında yapılan konuşma” olarak tanımlamaktadır. Bu tür konuşmalar “küçük” olarak adlandırılrsa da gündelik yaşamımızda oldukça önemli bir yer tutmaktadır. (Korn, 2021). Cambridge Sözlüğü'nün yaptığı tanımlama bu kavramı biraz tarif etse de küçük konuşmayı çeşitli araştırmalarla destekleyip derinlemesine ifade etmek daha sağlıklı olacaktır.

3.2. Küçük Konuşmanın Kavramsal Temelleri

Küçük konuşma, ilk olarak önde gelen sosyal antropologlardan biri olan Malinowski tarafından “phatic iletişim” (phatic communion) kavramı ile tanımlanmıştır. Malinowski’ye (1923) göre bu tür iletişim biçimi bilgi aktarımından çok toplumsal bağların kurulması amacına hizmet eder. Bu iletişim çoğu zaman yüzeysel görünmesine rağmen insanlar arasındaki sosyal uyumu güçlendirmektedir. Malinowski (1923), bu tür iletişimde kullanılan ifadelerin anlamdan çok işlevsel bir nitelik taşıdığını ve temel amacının konuşma faaliyetini sürdürmek olduğunu söylemiştir. Örneğin, “Hava ne kadar güzel değil mi?” gibi bir ifade, hava durumundan ziyade bir ilişki kurma niyeti taşımaktadır. Bu anlamda küçük konuşmayı kavramsal bir çerçeveye oturtmak adına ulaşılmaması gereken en temel kaynağın Malinowski ve ortaya attığı teoridir.

Coupland ve Goffman gibi araştırmacıların çalışmaları küçük konuşma kavramına modern anlamda bir bakış açısı sunmak adına önemlidir; Goffman (1956) küçük konuşmayı bireylerin toplumsal sahnelerde özünün bir yansıması olarak ifade etmektedir. Ona göre küçük konuşma, günlük yaşamın çeşitli alanlarında kişilerin kendi sosyal kimliklerini sergileyebildiği önemli bir platformdur.

Coupland (2000) ise küçük konuşmayı daha modern bir bakış açısıyla ele almış ve bu tür iletişimin özellikle iş ve günlük yaşam arasındaki geçişlerde önemli bir rol oynadığını vurgulamıştır. Bu tür köprü iletişimler kişilerin sosyal rolleri arasındaki geçişleri kolaylaştırır.

Küçük konuşma ile ilişkili ve onun gelişimine katkı sağlayan bazı kavramlar da göz ardı edilmemelidir. Buz kırıcılar, özellikle yeni tanışan bireyler arasında samimiyet oluşturmak ve iletişimi kolaylaştırmak amacıyla kullanılan kısa ve etkili konuşma stratejileridir (Fritz, 2013). Buz kırıcılar genellikle soru sorma, ortak ilgi alanlarını keşfetme ve bireyler arasında güven inşa etme gibi unsurları içerir. Küçük konuşma da benzer şekilde bireylerin birbirleriyle daha rahat etkileşim kurmasını sağlayarak iletişimi başlatan bir köprü işlevi görmektedir (Fine, 2015). Örneğin, uzun soluklu bir otobüs yolculuğunda “Bugün hava gerçekten güzel değil mi?” gibi basit bir cümleyle başlayan küçük konuşma, kişilerin daha rahat bir iletişim kurmasını sağlayarak yolculuğun daha keyifli geçmesini sağlar. Bu bağlamda küçük konuşma, bir anlamda buz kırıcı bir etki yaratır. Bu sayede sessiz olan ortam bir anda hareketlenir ve derinlemesine girişilebilecek bir sohbetin kapısı aralanır. Çünkü insan sosyal bir varlıktır; sosyalleşmenin en önemli araçlarından biri de kuşkusuz konuşma becerisidir. Bu anlamda Goffman’ın (1956) “relational talk” kavramı sosyalleşme yolunda bazı konuşmalar yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde Tannen (1984) “conversational routines” kavramını ortaya atmış ve konuşma rutinlerini incelemiştir. Ele alınan bu kavramların tümü, küçük konuşmanın altyapısını oluşturan ve onu destekleyen unsurlar niteliğindedir.

Laver (1975), “phatic communion” kavramını iletişimin bilgi aktarımı işlevinden bağımsız olarak sosyal ilişki kurma ve sürdürme amacıyla gerçekleşen dilsel etkileşimler şeklinde tanımlar. Ona göre küçük konuşma, bireylerin toplumsal bağlamlarda karşılıklı nezaket göstermek, sosyal mesafeyi ayarlamak ve karşılıklı anlayışı pekiştirmek için kullandıkları bir iletişim biçimidir. Bu tür konuşmalar, doğrudan bir içerik taşımaktan ziyade karşılıklı iyi niyetin ifadesi ve sosyal uyumun sağlanmasına yönelik işlevler üstlenir. Laver, küçük konuşmanın özellikle tanıdık olmayan bireyler arasında bir “ilişki açıcı” olarak kritik bir rol oynadığını ve bu yolla iletişim ortamının yumuşatıldığını belirtir. Böylece küçük konuşma, toplumsal yapının sürdürülebilirliği açısından işlevsel bir iletişim aracı haline gelir.

3.3. Küçük Konuşmanın Tarihsel Süreçteki Gelişimi

Antik toplumlarda, insanlar arası iletişim genellikle pratik ve hayatta kalma odaklıydı. Ancak, sosyal dayanışmanın bir aracı olarak küçük konuşma, topluluk içinde bağların muhafaza edilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Eski Yunan kaynaklarında “Symposion” olarak bilinen toplantılarda gündelik sohbetlerin derin felsefi tartışmaların öncesinde bir ön hazırlık niteliği taşıdığı bilinmektedir.

Sanayi Devrimiyle birlikte insanların yaşam koşullarında büyük değişimler meydana gelmiştir. Küçük köy yerleşkelerinden büyük şehir merkezlerine göç eden bireyler yeni bir sosyal düzene ayak uydurmak zorunda kalmıştır. Bu süreçte küçük konuşma, yabancılarla iletişim kurmanın ve sosyal ağları geliştirmenin bir aracı haline gelmiştir (Coupland, 2000).

20. yüzyılda küçük konuşma, kültürler arası etkileşimlerle çeşitlenmiştir. Özellikle Batı’da bu tür iletişim, şirket kültürü ve profesyonel ilişkilerde önem kazanırken bireyler arasında da nazik ve rahat bir konuşma olarak kabul edilmiştir. Küçük konuşma birbirlerini iyi tanıyan veya tanımayan kişilerin hafifçe sohbet etmesini ve bu süreçte kişilerin kendilerini daha rahat hissetmesini sağlar. Coupland (2000), modern dönemde küçük konuşmanın insanların sosyal sermayesini geliştirme ve kendi konumlarını belirleme amacıyla kullanıldığını ileri sürmüştür.

21. yüzyılda teknolojinin etkisiyle pek çok kavram gibi küçük konuşma kavramı da evrilmiştir. Sosyal medya platformları, bireylerin birkaç kelime ile anlamlı bağlantılar kurmasına olanak sağlamıştır. Ancak bu durum aynı zamanda iletişimin yüzeyselleşmesine de yol açmıştır.

3.4. Küçük Konuşmanın Önemi

Küçük konuşmayı samimiyetsizlik ve zaman kaybı olarak görmek yanıltıcıdır. Aksine, iletişim ve sosyal ilişkiler açısından işlevsel yararlar sunmaktadır. Bu sohbetler, bireylerin bir araya gelmesine ve sosyal temas kurmasına katkı sunar. Sosyal anlamda sıkıntılar varsa bunları aşmaya yardımcı olur. Derin sohbetlere geçmek için temel oluşturur ve bir köprü vazifesi görür. Ayrıca dinleme becerisinin gelişimine katkı sunması bakımından da önemlidir. Bunun yanı sıra, bu konuşmalar profesyonel ilişkilerde başarılı olmanın temel unsurlarından biridir. Örneğin, iş görüşmelerinde veya resmi toplantılarda taraflar arasında daha samimi bir atmosfer yaratır (Goffman, 1967). Liderlik yeteneklerini geliştirmek isteyen bireyler için bu sohbet biçimi oldukça önemlidir. Liderler, ekip üyeleriyle etkili bir bağ kurmak ve iş yerinde olumlu bir atmosfer yaratmak adına etkin bir şekilde bunu kullanabilirler (Holmes, 2005).

Havadan sudan konuşmaların bir başka önemli noktası amaçsız bir faaliyet olmaması ve herkese hitap etmesidir. Bu sohbet diğer insanlarla aradaki mesafeyi kapatmaya ve kişisel bir ilişki kurmaya yardımcı olur. Bu işlev özellikle de toplumumuzdaki sosyal katmanların giderek daha geçişken hale geldiği düşünüldüğünde oldukça kıymetlidir. Bireyler, yaşamları boyunca farklı sosyal çevrelerden insanlarla tekrar tekrar karşı karşıya gelebilir. Konuşulan kişinin bir şirketin en üst düzey yöneticisi ya da sokaktaki herhangi bir simit satıcısı olmasının bir önemi yoktur. Açık bir şekilde ifade etmek gerekirse açık büfedeki yiyecekler ve içecekler gibi küçük sohbetler de herkes içindir. Ancak bazı yanlışların önüne geçmek önemlidir. Mevcut hiyerarşik ilişkiler havadan sudan konuşmalarda bir süreliğine iptal edilebilir ancak ortadan kaldırılamaz. İş yerindeki patronla, sokaktaki simitçiiden daha farklı konuşmak gerekmektedir (Lerner, 2003).

Tüm bunlarla birlikte küçük konuşmanın kültürel bağlamdaki önemine de değinmek gerekmektedir. Kültürel bağlamda küçük konuşmanın önemi özellikle Batı toplumlarında daha belirgindir (Fine, 1981). Ancak kültürler değiştikçe ona yüklenen anlam da değişiklik gösterir. Örneğin, bazı Asya toplumlarında daha az doğrudan iletişim tercih edilir ve buna bağlı olarak küçük konuşmanın kullanımı daha sınırlıdır. Ancak bu durum havadan sudan konuşmaların evrensel bir önem taşımadığı anlamına gelmemektedir. Farklı kültürlerde farklı şekillerde olsa da önemli bir rol taşımaktadır (Fine, 2015).

3.5. Küçük Konuşma ve İletişim

İletişim, insanlık tarihinin her döneminde vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Gün içinde, sabah evden çıktığımız andan itibaren sözlü veya sözsüz olarak pek çok iletişim kurarız. Bu süreçte beynimiz,

duyduklarımızı ve söylediklerimizi anlamlandırır; ses tonu, beden dili, konuşma hızı ve ruh hali gibi unsurlar ise iletişimdeki mesajın nasıl algılanacağını şekillendirir. Birçok insan, gündelik ve yüzeysel konuşmalara ön yargıyla yaklaşmakta ve bu tür sohbetlerden kaçınmayı tercih etmektedir. Özellikle içe dönük bireyler, bu tür konuşmaların onları yoracağından veya konuşacak bir şey bulamayacaklarından endişelenmektedir. Ancak gerçek şudur ki bu tür konuşmalardan tamamen kaçınmak neredeyse imkânsızdır. Örneğin, yolda bir tanıdığa rastlandığında onu fark etmemek için telefona dalmadığı sürece, muhtemelen “Nasılsın?” gibi bir soru ile karşılaşılır. Bu soruya, üzerinde düşünmeden ve çoğunlukla otomatik olarak, “İyiyim” şeklinde yanıt verilir. İşte bu türden kısa, rutin diyaloglar, küçük konuşmanın temelini oluşturur. Genellikle nezaket göstergesi olarak görülen bu konuşmalar, sosyal etkileşimin önemli bir bileşenidir. Araştırmalar, sık sık küçük konuşma yapan bireylerin daha mutlu olduklarını ortaya koymaktadır (Hutson, 2014).

Bu tür diyalogların iletişimdeki önemi, yalnızca içerdiği sözcüklerle değil, aynı zamanda gelişigüzel oluşlarıyla da açıklanabilir. Bu noktada, “hazırlıksız konuşma” ile bağlantılı olduğu söylenebilir. Hazırlıksız konuşmalar, yeri ve zamanı tam olarak belli olmayan, plan gerektirmeyen, anlık olarak gelişen sözlü anlatım biçimleridir. Günlük yaşamda evde, iş yerinde, okulda veya sosyal ortamlarda kendiliğinden gerçekleşen bu konuşmalar, sözlü iletişim türleri içinde en çok kullanılan biçimlerden biridir (Bayburtlu, 2019). Yalçın’a (2002) göre, herhangi bir araştırmaya dayanmadan birdenbire gerçekleşen konuşmalar hazırlıksız konuşma olarak nitelendirilir. Bu tür iletişim, bireylerin karşılaştıkları durumlara çözüm üretmek, duygu ve düşüncelerini ifade etmek ve sosyal ilişkilerini sürdürmek gibi pek çok işlevi yerine getirir.

Küçük konuşma ile hazırlıksız konuşmalar arasında yapısal ve işlevsel açıdan önemli benzerlikler bulunmakla birlikte, bu iki kavram bazı yönleriyle birbirinden ayrılmaktadır. Her iki konuşma türü de genellikle doğaçlama bir biçimde gerçekleşir ve konuşmanın başlangıcında bir hazırlık süreci söz konusu değildir. Örneğin selamlaşma, hâl hatır sorma ya da aniden gelen bir aramaya yanıt verme gibi gündelik ve anlık etkileşimler, hazırlıksız konuşma kapsamında değerlendirilmektedir. Bu tür iletişim, bireylerin gündelik yaşam içinde karşılaştıkları durumlara hızlı ve doğal tepkiler vermelerini sağlar. Ancak “küçük konuşma” hazırlıksız konuşmaların bir alt türü olarak değerlendirilebilecek niteliktedir. Çünkü “küçük konuşma” yalnızca rastlantısallıkla değil, aynı zamanda sosyal amaçla şekillenen bir yapıya sahiptir. Coupland’a (2000) göre “küçük konuşma” bireyler arasında sosyal yakınlık kurma, mesafeyi azaltma ve ortamı yumuşatma işlevi taşır. Dolayısıyla her “küçük konuşma” örneği, doğası gereği hazırlıksız bir konuşmadır. Fakat her hazırlıksız konuşma “küçük konuşma” değildir. Hazırlıksız konuşmalar daha geniş bir çerçeveyi kapsarken “küçük konuşma” bu çerçevenin içinde yer alan, stratejik sosyal etkileşimi hedefleyen özel bir biçimdir. Bu yönüyle “küçük konuşma” hem iletişimsel doğaçlamayı hem de sosyal işlevselliği barındıran bir türdür.

Bu tür, yalnızca gündelik hayatta değil, iş yerinde ve okulda da iletişim kurmanın başlangıç noktasıdır. İlk izlenimlerin olumlu olmasını sağlamak için bu tür konuşmaları daha bilinçli ve etkili bir şekilde kullanmak mümkündür. Her ne kadar klişe gibi görünse de kısa konuşmalar, insanlarla ilişkiler kurmanın önemli bir adımıdır. Bu tür diyaloglar, karşıdaki kişi kim olursa olsun genellikle kısa sürede gerçekleşir, seçilen sözcükler ve konular, konuşmanın etkili ve anlamlı olmasını sağlar. Dolayısıyla bu tür konuşmalarda kullanılan dil stratejik bir öneme sahiptir. Bu yüzden küçük konuşma yüzeysel ve gelişigüzel bir sohbet olarak görmekten ziyade daha derin ve anlamlı iletişimin kapısını aralayan bir araç şeklinde değerlendirmek gerekmektedir. Havadan sudan konuşmada başarılı olan insanlar, başkalarının kendilerini değerli ve rahat hissetmelerini sağlama konusunda da uzmandırlar (Fine, 2015).

Küçük konuşma basit bir şekilde, başkalarıyla konuşmak ve sohbet yoluyla iletişim kurmakla ilgilidir. Havadan sudan konuşmak birbirinizi tanımanıza ve rakip olup olmadığınızı ya da dostça anlaşıp anlaşamayacağınızı anlamanıza olanak sağlar. Konuştuğunuz kişi veya kişilerle ortak noktanız nedir? Hangi konularda hemfikirsiniz? Bu gibi sorulara aldığınız yanıtlar ayrılma veya anlaşmayı beraberinde getirir. Anlaşma, uyum ve sempati yaratır. Bu başarılrısa karşıdaki kişiyle girişilecek olan teması derinleştirebilmenin önünde hiçbir engel kalmaz (Lermer, 2003).

Coupland'a (2000) göre küçük konuşma günlük iletişimin temel bir parçasıdır ve yüzeysel gibi görünse de sosyal ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesinde önemli bir role sahiptir. Coupland, bu tür konuşmaların, bireylerin sosyal bağlarını güçlendirdiğini ve toplumsal uyumu desteklediğini belirtir.

Goffman'a (1956) göre, küçük konuşma, bireylerin sosyal etkileşimlerde kendilerini sunma ve başkalarıyla etkileşim kurma biçimlerinden biridir. Bu tür konuşmalar, sosyal rollerin ve ilişkilerin anlaşılmasında önemli bir araçtır.

Yukarıda yer verilen çeşitli ifadeler küçük konuşmanın yüzeysel bir konuşma biçimi olmanın ötesinde, sosyal bağlar kurma, bu bağları sürdürme ve bireylerin toplumsal rolleriyle uyum sağlamasında önemli bir işlevi olduğunu vurgulamaktadır. Küçük konuşmanın amacına ulaşabilmesi için, ortam ve katılımcılara uygun konuların seçilmesi büyük önem taşır. Bu bağlamda hem resmi hem de gayriresmî durumlarda kullanılabilecek bazı temel konular öne çıkmaktadır.

3.6. Küçük Konuşma İçin Önerilen Konular

Arkadaş ve iş çevresini genişletmek için yabancılarla veya tanıdıklarla sohbet etmek gerekir. Bunun başka bir yolu yoktur. Yabancılar, iyi arkadaş, uzun vadeli müşteri, değerli iş ortağı ve diğer insanlarla köprü olma potansiyeline sahiptir. Yabancıları korkulacak kişiler olarak değil, hayatımıza yeni boyutlar katabilecek insanlar olarak görmek gerekmektedir (Fine, 2015).

Küçük sohbetler selamlaşmadan sonra başlar. Sohbetin başlaması için herhangi birisinin bir konu gündeme getirmesi gerekmektedir. Bunun için üç farklı seçenek mevcuttur. Bunlar:

- Karşı tarafın başlangıç yapması.
- İlk olarak konunun sizin tarafınızdan açılması. Karşıdaki kişi ya da kişilerin açtığınız konuya cevap verip vermediğinin kontrol edilmesi.
- Ortak bir konu bulunana kadar karşılıklı soru-cevap yapılması.

Başlangıçta sohbete hazır olmama durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle iletişim içerisinde bulunan topluluk geniş bir kitleyi kapsıyorsa ilk etapta, başkalarının sohbeti başlatmasına olanak tanımak uygun olacaktır. Ancak kişi sohbet etmeye hazır olduğunda, uygun bir konuyla iletişimi başlatabilir. Bu ihtimale karşı zihinde daima güncel konular barındırılmalıdır. Örneğin, bir toplantıdaki katılımcıların tanınmadığı durumlarda, Toplantı öncesi iletişimi başlatmak amacıyla hangi konuların seçileceği belirsiz olabilir. Bu ve buna benzer durumlarda işin püf noktası karşılıklı olarak ilgi çekici konularda mutabık kalınmasıdır. Bir sohbetteki birleştirici faktör ortak ilgi alanlarıdır. Ortak ilgi alanlarına ulaşmak için bazı konular tavsiye edilmektedir (Lermer, 2003).

3.6.1.Hava Durumu

Hava durumu, etkili bir sohbet başlatıcısı olarak değerlendirilmektedir. Çünkü hava durumu ve hava

koşulları her zaman kolektif bir ilgi alanı olmuştur. Hava durumu hakkında konuşmanın en güzel yanı insanların genellikle aynı fikirde olmasıdır. Çoğu kişi güneşli günlerden, kışın yağan kardan ve ilkbahardaki hafif sıcaklardan dolayı mutludur. Yine çoğu kişi sürekli yağın yağmurdan rahatsız olur ve kışın yerlerin buz tutmasından korkar. Bu anlamda güzel bir ilkbahar günündeki masmavi gökyüzünü takdir etmek ya da erken gelen soğuklar için üzülme iletişiminde bulunulan kişi nezdinde onay alacaktır (Lermer, 2003).

Görünüşte sıradan bir konu olan hava durumu üzerine yapılan sohbetlerde bile karşıdaki kişi hakkında pek çok şey öğrenilebilir. Bireylerin genel tutumları, örneğin olaylara karşı iyimser veya kötümser yaklaşımları hakkında ipuçları elde edilebilir.

Hava durumu sadece tarım ve turizm üzerinde değil, aynı zamanda ulaşım, boş zaman aktiviteleri vb. pek çok konu üzerinde de büyük bir etkiye sahiptir. Bu nedenle hava durumundan tablo 3'te yer verilen konulara kolayca geçiş yapılabilir (Lermer, 2003).

Tablo 3. Küçük konuşmada hava durumu

Hava Durumu- İş	Bu güzel havada bütün gün ofiste durmak zorunda mısınız?
Hava Durumu-Tatil	Antalya'da yaptığım tatilde çok kuru bir hava vardı. Siz de tatile gittiniz mi?
Hava Durumu-Spor	Bu hava futbol oynamak için çok sıcak.
Hava Durumu- Aile Hayatı	Hava böyle güzel olursa oğlum çok mutlu olacak. Doğum gününde güzel bir bahçe partisi vereceğiz.
Hava Durumu- Yol Koşulları	Kütahya'dan Eskişehir'e kadar yağmur yağıyordu. Sizin yolculuğunuzda da hava böyle kötü müydü?

Görüldüğü üzere hava durumu sağlıklı bir küçük konuşma konusudur ve kolaylıkla farklı konulara geçiş yapılabilir.

3.6.2- Yiyecek

Yiyecek, harika bir sohbet başlatıcısı olabilecek bir diğer tarafsız konudur. Yiyecek, basit ama etkili bir küçük konuşma konusu olarak, evrensel bir bağ kurma aracı, kültürel bir paylaşım alanı ve kişisel hikâyeleri paylaşma fırsatı sunar. Hem yeni tanışan bireyler hem de tanıdıklar için yiyecekler, sohbeti başlatmanın ve devam ettirmenin güvenilir yollarından biridir (Reed, 2022). Yiyeceklerden tablo 4'te yer alan konulara kolaylıkla geçiş sağlanabilir.

Tablo 4. Küçük konuşmada yiyecek

Yiyecek- Seyahat	Paris'te harika bir restoran keşfettim, siz de Avrupa mutfağını sever misiniz?
Yiyecek- Aile Hayatı	Bugün çocuklarla pizza yaptık, çok eğlendik. Siz de böyle aktiviteler yapar mısınız?
Yiyecek- Gelenekler	Memleketim Kütahya'da bayramda genellikle sıkıcık çorbası ve tosunum yapılır. Sizin orada bayramda hangi yemekler yapılır?
Yiyecek ve Sağlık	Son dönemde sağlıklı beslenmeyle ilgili neler denediniz? Önerileriniz var mı?
Yiyecek ve Yemek Yapma Deneyimleri	Evde yemek yaparken en çok hangi tarifleri denemekten hoşlanıyorsunuz?

3.6.3. Spor ve Hobiler

Spor ve hobiler küçük sohbet yapılacak kişiyle ortak bir paydada buluşmaya yardımcı olmaktadır. Sporun birleştirici gücü burada devreye girer. Çok çalışan birinin bile mutlaka anlatmak isteyeceği bir hobisi, bir spor tutkusu olacaktır. Küçük konuşma sadece karşılıklı bir diyalog olduğunda anlam kazanır. Bu yüzden sadece sohbet edilen kişi hobilerinizle ya da yaptığınız sporla gerçekten ilgileniyorsa konuşmaya devam etmek gerekmektedir (Lerner, 2003). Tablo 5'te spor ve hobilerden bazı konulara geçişler örneklendirilmiştir.

Tablo 5. Küçük konuşmada spor ve hobiler

Spor ve Sağlık	Spor yapmanın sağlık üzerindeki etkileri nelerdir?
Hobiler ve Sanat	Son zamanlarda resim veya el işi gibi yaratıcı bir şeyle ilgilendiniz mi?
Spor ve Takım Ruhu	Bir spor takımında yer almak sizin için ne ifade ediyor?
Hobiler ve Zaman Yönetimi	Yoğun bir programda hobilerinize nasıl vakit ayırabiliyorsunuz?
Spor ve Teknoloji	Akıllı saatler ve spor için tasarlanan uygulamalar egzersiz alışkanlıklarınıza ne gibi katkılar sunuyor?

3.6.4- Seyahat

Seyahat, insanların hayat deneyimlerini paylaşmaları için harika bir küçük konuşma konusudur. Gezip görülen yerler, kültürel deneyimler ve seyahat anıları, kolayca ilgi çekici sohbetlere dönüşebilir. Bu dönüşümü sağlayacak bazı örnekler tablo 6'da ifade edilmiştir.

Tablo 6. Küçük konuşmada seyahat

Seyahat ve Yiyecek	Gittiğiniz şehirde hangi restoranları ve yemekleri önerirsiniz?
Seyahat ve Kültür	Seyahat ettiğiniz yerde hangi müzeleri ve tarihi yapıları gezdiniz?
Seyahat ve Fotoğrafçılık	Ben Uzak Doğu seyahatimde pek çok önemli yerin fotoğrafını çekmişim. Siz Orta Asya seyahatinizde nerelerin fotoğrafını çektiniz? Çok güzel kareler yakaladığınızdan eminim. Benimle paylaşır mısınız?
Seyahat ve Gelenekler	Gittiğiniz ülkede en çok ilginizi çeken gelenekler nelerdi?
Seyahat ve Hedefler	Bundan sonraki seyahat rotanız nedir? Orayı niçin görmek istiyorsunuz?

3.6.5- Kitaplar ve Filmler

Kitaplar ve filmler, herkesin ilgi duyabileceği ve ortak bir zemin oluşturabileceği popüler küçük konuşma konularıdır. Kitaplar ve filmler, insanların kişilikleri, zevkleri ve ilgi alanları hakkında ipuçları verir. Örneğin, biri polisiye kitaplarına ilgi duyarken bir başkası tarihi romanlardan hoşlanabilir. Filmler de hem eğlence hem de eleştirel bir bakış açısıyla tartışılabilir zengin bir içerik sunar. Kitaplar ev filmlerden yola çıkılarak pek çok farklı konulara geçiş sağlanabilir. Bu konulardan bazıları tablo 7'de örneklendirilmiştir.

Tablo 7. Küçük konuşmada kitaplar ve filmler

Kitaplar ve Eğitim	Bu kitabın öğrenciler için mükemmel bir kaynak olduğunu düşünüyorum. Siz ne düşünüyorsunuz?
Filmler ve Teknoloji	Yapay zekâ ile çekilen filmler hakkındaki düşünceleriniz neler?
Film Önerileri	Hangi filmleri izlememi tavsiye edersiniz? Favori yönetmeniniz ve favori

	oyuncunuz kim?
Kitap Türleri	Ben ütöpik kitapları okumaktan zevk alırım. Siz hangi tür kitapları okumaktan zevk alırsınız?
Kitaplar ve Kişisel Gelişim	Kitap okumak kişisel gelişiminize ne gibi katkılar sundu?

Küçük konuşmanın en verimli şekilde gerçekleşebilmesi adına belli başlı sohbet konuları verilmiştir ve tablolarla örneklendirilmiştir. Bunlar haricinde; hayvanlar, kültür, bilim, doğa, eğlence, sanat gibi konular da küçük konuşma için tavsiye edilen başlıklardır.

3.7.Küçük Konuşma için Önerilmeyen Konular

Küçük konuşma sırasında seçilen konular, etkileşimin niteliğini doğrudan etkiler. Özellikle bazı konular, karşı tarafın rahatsızlık duymasına veya konuşmanın beklenenden farklı bir yöne evrilmesine neden olabilir. Özellikle siyasi, dini ve kişisel meseleler gibi hassas konular, bireyler arasında istenmeyen gerilimlere yol açabilir (Holmes, 2005). Bu nedenle küçük konuşma sırasında uygun olmayan konuların belirlenmesi, iletişimin daha etkili ve amaca uygun şekilde ilerlemesini sağlar. Kültürel bağlam da bu süreçte kritik bir rol oynar. Çünkü farklı kültürlerde hassas olarak değerlendirilen konular değişiklik gösterebilir (Malinowski, 1923). Genel anlamda konu olarak seçilmesi önerilmeyen başlıklar tablo 8’de belirtilmiştir.

Tablo 8. Küçük konuşmalarda önerilmeyen konular

Siyasi inanışlar	Dini inanışlar	Doğal afetler	Sağlık sorunları	Aile planlaması
Finans	Ailesel Sorunlar	Ölüm	Dedikodu	Fiziksel özellikler
Travmatik olaylar	Varoluşsal konular	Cinsellik	Kişisel aşk hayatı	Yaşam tarzı

3.7.1-Siyasi İnanışlar

Küçük konuşma sırasında siyasi inançlardan bahsetmek özellikle farklı görüşlere sahip bireyler arasında kolayca gerilim oluşturabilir. Siyasi düşünceler kişilerin değerlerini, kimliklerini ve dünya görüşlerini yansıtır. Bundan dolayı siyasi bir mesele üzerine yapılacak bir yorum karşı taraf tarafından kişisel bir eleştiri olarak algılanabilir. Özellikle yeni tanışılan insanlarla yapılan ilk sohbetlerde siyaset kutuplaşmaya ve ilişkinin başlamadan bitmesine sebep olabilir.

3.7.2- Dini İnançlar

Dini inançlarla ilişkili sorular bireysel sınırları anında ihlal edebilir. Özellikle farklı inanışlara sahip bireyler arasında bu tür konuşmalar, yanlış anlaşılmalara ve çatışmalara sebep olabilir. Bu durum küçük konuşmanın temel hedefi olan sosyal bağ kurma amacını gerçekleştirmenin önünde büyük bir engeldir. Bu türden bir girişim, kurulan ya kurulmaya çalışılan bağı kökten zedeler. Özellikle yeni tanışılan insanlarla dini konularda bir sohbet başlatmak ve sürdürmek kesinlikle tavsiye edilmemektedir (Lerner, 2003)

3.7.3- Doğal Afetler

Doğal afetlere küçük sohbetlerde yer vermemek gerekmektedir. Çünkü bu tarz konular ayaküstü konuşmalar için fazla olumsuzdur. Eğer karşı taraftan böyle bir konu hakkında konuşma isteği gelirse sohbeti farklı yerlere çekmek daha doğru olacaktır. Küçük konuşma sırasında olumlu ve daha enerjik konuları tercih etmek daha uyumlu bir iletişimi beraberinde getirecektir. (Lermer, 2003).

3.7.4- Sağlık Sorunları

Sağlık sorunlarından bahsetmek karşı tarafın kişisel ve duygusal sınırlarını zorlayabilir. Hastalıklar veya tıbbi sorunlarla ilgili konuşmalar genellikle negatif duygular uyandırır. Bu konu ayaküstü sohbet ortamında tercih edilmemesi gereken bir konudur. Bunun yerine daha nötr ve enerjik konular tercih edilmelidir (Anderson, 2019).

3.7.5- Aile Planlaması

Birinin çocuk sahibi olma planlarını ya da aile kurma tercihini sormak, oldukça kişisel bir alana girmek anlamına gelir ve özellikle küçük konuşma sırasında kesinlikle kaçınılmalıdır. Bu tür sorular, bireyin kişisel hedeflerine, inançlarına ya da sağlık durumuna saygısızlık olarak algılanabilir (Robinson, 2019).

Küçük konuşma sırasında olumsuzluk teşkil edebilecek bazı konu başlıkları yukarıda verilmiştir ve açıklanmıştır. Ayaküstü sohbetlerde tablo 6'da yer alan tüm konulardan kaçınılmalıdır. Ayrıca sohbet havasını bozan, başkalarını ötekileştiren, saldırgan ve alaycı her türlü ifadelerden uzak durulmalıdır (Lermer, 2003). Bunları sadece küçük konuşma bağlamında değerlendirmek doğru değildir. Bu tarz konular ve ifadeler, derinlemesine yapılan sohbetler için de büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, küçük konuşma kavramının yurt dışında sıkça işlenmiş ancak Türkiye literatüründe yeterince ele alınmamış önemli bir iletişim fenomeni olduğunu ortaya koymaktadır. Küçük konuşma sosyal yaşam, iş yaşamı vb. yerlerde sağladığı kolaylıklardan dolayı birçok ülkede stratejik ve bilinçli olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde ise “küçük konuşma” kavramına ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmaması, bu alandaki kuramsal ve uygulamalı bilgi eksikliğini göstermektedir. Bu da kavrama ilişkin farkındalığın henüz gelişim aşamasında olduğunu düşündürmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, küçük konuşma kavramının bireyler arası iletişimde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle, bu tür konuşmaların sosyal bağları güçlendirdiği, nezaket göstergesi olarak işlev gördüğü ve resmi olmayan etkileşimlerin sürdürülmesine katkı sağladığı belirlenmiştir.

Araştırmada ele alınan literatür, küçük konuşmanın sosyal bağ kurma ve sürdürme işlevi konusunda büyük ölçüde ortak bir anlayış sergilese de, bu iletişim biçiminin yorumlanması bağlama göre farklılıklar göstermektedir. Örneğin Malinowski (1923), küçük konuşmayı “phatic communion” kavramı üzerinden değerlendirerek, iletişimde bilgi aktarımından çok toplumsal bütünlüğün sağlanmasına odaklanırken; Goffman (1956), küçük konuşmayı bireylerin toplumsal yüzlerini inşa ettikleri, rollerini sergiledikleri yüzeysel ancak stratejik bir etkileşim biçimi olarak görmüştür. Coupland (2000) ise bu kavrama daha işlevsel bir perspektiften yaklaşarak, özellikle profesyonel bağlamlarda küçük konuşmanın güven inşa etme ve ortamı yumuşatma görevini üstlendiğini belirtmiştir. Bu yorumlar, küçük konuşmanın hem bireyler arası samimi ilişkilerde (Malinowski, Goffman) hem de profesyonel ilişkilerde (Coupland, Holmes) farklı boyutlarıyla değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Öte yandan, Lermer'in (2003) küçük konuşmayı bireyler arası ilk temaslarda bir tür sosyal yatırım olarak ele alması, onun hem bireysel hem de profesyonel iletişimde çok yönlü bir araç olduğunu vurgular. Bu yönüyle küçük konuşmanın

temelinde benzer sosyal işlevler yer alsa da, bağlamın doğasına göre kazanım ve kullanım biçimi çeşitlenmektedir.

Bilinçli bir şekilde yapılacak olan küçük konuşmanın sosyal ilişkileri güçlendirdiği, kaygıları azalttığı, konuşma ve dinleme becerilerini geliştirdiği bilinmektedir. Bu bulgu, Coupland'ın (2000) küçük konuşmanın bireyler arası uyumu artırmadaki rolüne ilişkin görüşü ile örtüşmektedir. Ayrıca Coupland (2000) ve Goffman (1967) bu iletişim şeklinin bireyler arasındaki sosyal uyumu artırmada ve toplumsal rollerin anlaşılmasında işlevsel olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra küçük konuşma kültürel bağlama göre de farklı işlevler üstlenmektedir. Bazı toplumlarda genellikle gündelik bir nezaket göstergesi olarak sıkça kullanılan bu kavram, bazı toplumlarda ise daha dolaylı bir iletişim biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır (Fine, 2015).

Çalışma sonucunda küçük konuşmanın yalnızca gündelik sohbetlerle değil özellikle iş ortamlarında ve sosyal gruplarda "buz kırıcılar" olarak adlandırılan tekniklerle de ilişkili olduğuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde küçük konuşmanın buz kırıcılar gibi ilişkili olduğu farklı kavramlara da ulaşılmıştır. Malinowski'nin (1923) ortaya attığı "phatic communication" kavramı küçük konuşmanın temelini oluşturmaktadır. Benzer şekilde Goffman (1956) "relational talk" kavramını ortaya atarak bireylerin sosyal bir varlık olduğundan dolayı bazı konuşmalar yapmaları gerektiğini ifade etmiştir. Tannen (1984) "conversational routines" kavramıyla belli çerçevede sürekli tekrarlanan konuşma kalıplarını incelemiş ve küçük konuşmanın da bir konuşma rutini olabileceğini ifade etmiştir. Ele alınan bu kavramların tümü birbirinin alt yapısı ve destekçisi niteliğindedir. Bu anlamda bu kavramlar birbirinden bağımsız düşünülmemelidir.

Lerner, küçük konuşmaların bireyler arasında güven oluşturduğunu, sosyal ortamları yumuşattığını ve insanları birbirine yaklaştırdığını savunur. Bu yönüyle Lerner'in çalışması, Malinowski'nin (1923) phatic communion kavramıyla küçük konuşmanın sosyal bağ kurma işlevine yaptığı vurguya paralel bir bakış açısı sunar. Aynı zamanda Goffman'ın (1956) yüzeysel konuşmaların toplumsal rolleri şekillendirdiğine dair görüşüyle de örtüşür. Lerner, küçük konuşmaların bireyin sosyal becerilerini geliştirmede ve profesyonel imajını olumlu yönde pekiştirmede önemli bir araç olduğunu ileri sürerek Coupland (2000), Holmes (2000) ve Fine'in (2015) küçük konuşmanın işlevselliğine dair yaklaşımlarını destekler nitelikte bir perspektif ortaya koyar.

Araştırmadan elde edilen bulgular insanların aynı ortamda sessizlikten rahatsızlık duyduğunu ve bu durumu küçük konuşma aracılığıyla gidermeye çalıştığını desteklemektedir (Koudenburg, Postmes, & Gordijn, 2011). Fakat sessizliği gidermek adına rastgele bir konudan konuşulmamalıdır. Bunun için araştırmada küçük konuşma için önerilen ve önerilmeyen konulara yer verilmiştir. Bunlara dikkat edildiği takdirde bir konudan farklı konulara rahatlıkla geçiş yapılabilir ve sohbet son derece verimli hale gelebilir.

Küçük konuşmanın bireyler arası iletişimdeki işlevsel rolü kadar, eğitim ve öğretim süreçlerinde nasıl kullanılabileceği de dikkate alınmalıdır. Özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik öğretim uygulamalarında, küçük konuşma öğrencilerin özgüven kazanmalarına, kaygı düzeylerini azaltmalarına ve sosyal bağ kurmalarına yardımcı olabilir. Laver'in (1975) belirttiği gibi, küçük konuşma yalnızca bilgi iletimi değil, sosyal bağ kurma amacı taşır; bu yönüyle öğretmen-öğrenci ya da öğrenci-öğrenci etkileşimlerinde bir "yumuşatıcı" işlev görür. Bu bağlamda küçük konuşma, konuşma eğitiminin yalnızca dilsel boyutuna değil, sosyal ve kültürel boyutlarına da katkı sağlayabilecek bir araç olarak değerlendirilmelidir. Özellikle Holmes'in (2005) liderlik ve rehberlik süreçlerinde küçük konuşmanın

işlevsel kullanımını vurgulaması, eğitim ortamlarında bu iletişim biçiminin etkili bir strateji olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Bu iletişim şekli yalnız bireyler arası ilişkilerde değil, iş ortamlarında güven inşa etmek ve sosyal dinamikleri yönetmek adına da çok önemlidir. Birçok faydası bulunan bu iletişim biçiminin ülkemizde daha sistematik hale gelmesi ve bireylerin bilinç düzeylerinin yükselmesi gerekmektedir. Bu yüzden bu kavramın Türkçeleştirilmesi ve Türkçeye uygun bir terimle ifadesi önem taşımaktadır. Çalışma sonuçları da dikkate alındığında ve alan yazına yeni giren bir kavram olduğu düşünüldüğünde; yabancı literatürde “small talk” olarak geçen kavramın “küçük konuşma” şeklinde ifade edilmesi ve literatüre bu şekilde girmesi yerinde olacaktır. Böylelikle kavram kargaşası oluşma ihtimalinin önüne geçileceği düşünülmektedir. Çünkü toplum içinde yaygın olarak kullanılan “ayaküstü konuşma” ve “havadan sudan konuşma” ya da “hazırlıksız konuşma” ifadeleri anlatılan bu konuyu hem tam karşılamamakta hem de çeviri anlamında kolaylık sağlamamaktadır. Bu sebeple çeviriye ve özellikle içeriğe uygunluk göz önüne alındığında “small talk”u “küçük konuşma” kavramı ile karşılamak daha yerinde olacaktır. Tüm bu ifade edilenler düşünüldüğünde ülkemizde küçük konuşma kavramına ilişkin akademik çalışmaların sayısı artmalı, nitel çalışmalardan başka nicel çalışmalar özellikle de deneysel çalışmalarla konu tüm yönleriyle gözler önüne serilmelidir.

Kaynakça

- Anderson, J. (2019). *Social interactions and communication barriers in contemporary society*. Cambridge University Press.
- Bayburtlu, Y. S. (2019). Öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayıları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 44–66.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40.
- Cambridge University Press. (n.d.). *small talk: Definition*. In *Cambridge Dictionary*., <https://dictionary.cambridge.org/tr/sözlük/ingilizce-türkçe/small-talk> adresinden 14 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Coupland, J. (2000). *Small talk: Social functions in small talk*. Routledge.
- Fine, D. (2015). *The fine art of small talk*. Hachette Books.
- Fritz, J. (2013). The role of icebreakers in professional communication settings. *Business Communication Quarterly*, 76(2), 232–245.
- Goffman, E. (1956). *The presentation of self in everyday life*. University of Edinburgh Social Sciences Research Centre.
- Goffman, E. (1967). *Interaction ritual: Essays on face-to-face behavior*. Doubleday.
- Holmes, J. (2005). Leadership talk: How do leaders "do mentoring," and is gender relevant? *Journal of Pragmatics*, 37(11), 1779–1800. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2005.02.013>
- Holmes, J. (2000). Doing collegiality and keeping control at work: Small talk in government departments. In J. Coupland (Ed.), *Small Talk* (pp. 32–61). London: Longman.
- Hutson, M. (23 Temmuz 2014). Why New Yorkers and Everyone Else Should Pursue Small Talk More. The Cut. <https://www.thecut.com/2014/07/why-new-yorkers-should-small-talk-more.html> adresinden 3 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.
- Jaworski, A. (2000). Silence and small talk. İçinde J. Coupland (Ed.), *Small talk* (ss. 110–132). Longman.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Korn, J. (21 Haziran 2021) Why Small Talk Is Anything But Small. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/juliawuench/2021/06/21/why-small-talk-is-anything-but-small/?sh=3311f1f778b0> adresinden 3 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır
- Koudenburg, N., Postmes, T., & Gordijn, E. H. (2011). "Disrupting the flow: How brief silences in group conversations affect social needs." *Journal of Experimental Social Psychology*, 47(2), 512–515.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR-XIII-/2003-Bahar*, 287–308.
- Laver, J. (1975). Communicative functions of phatic communion. İçinde P. P. Giglioli (Ed.), *Language and social context* (ss. 215–237). Penguin.
- Lerner, S. (2003). *Small talk*. Haufe-Lexwar.
- Malinowski, B. (1923). The problem of meaning in primitive languages. In C. K. Ogden & I. A. Richards (Eds.), *The meaning of meaning* (pp. 296–336). K. Paul, Trench, Trubner.
- Mehl, M. R., Vazire, S., Holleran, S. E., & Clark, C. S. (2010). Eavesdropping on happiness: Well-being is related to having less small talk and more substantive conversations. *Psychological Science*, 21(4), 539–541.
- O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. SAGE Publications Inc.
- Reed, B. (2022). Small Talk: What Is It and When Is It Appropriate? Poised. <https://www.poised.com/blog/small-talk#:~:text=For%20example%2C%20you%20could%20ask,work%2C%20family%2C%20and%20travel>

adresinden 3 Ocak 2025 tarihinde alınmıştır.

Robinson, S. (2019). Respecting privacy in casual conversations. *Communication Quarterly*, 41(3), 210–225.

Sallabaş, E. M. (2011). *Aktif öğrenme yönteminin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin konuşma becerilerine etkisi*. [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yök Tez Merkezi.

Silverman, D. (2013). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. Sage Publications.

Tannen, D. (1984). *Conversational style: Analyzing talk among friends*. Oxford University Press.

Taşkaya, S. M. (2018). Konuşma eğitimi. M. Yılmaz (Ed.), *Yeni gelişmeler ışığında Türkçe öğretimi*. Pegem.

Talbor, D. (2023). Listening Statistics. <https://wordrated.com/listening-statistics/> adresinden 27 Temmuz 2025 tarihinde alınmıştır.

Yalçın, A. (2012). Türkçe öğretim yöntemleri, yeni yaklaşımlar. Akçağ Yayınları.

Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Akçağ Yayınları.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Wach, E., & Ward, R. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. IDS Practice Paper In Brief, 13. Institute of Development Studies.